

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

8.1 Cyflwyniad

8.2 Atgyfeiriadau Gorfodol

8.3 Canllawiau

- Gohebu ar Droseddu
- Effaith ar Ddiodefwyr
- Ail-greu
- Gohebu ar Ymchwiliadau'r Heddlu ac Ymchwiliadau Rheoleiddiol
- Gohebu o Lysoedd ac Ymdrin â Threialon
- Delio â Throseddwy'r a Chyflawnwyr Ymddygiad Gwrthgymdeithasol
- Taliadau
- Cyf-weld Carcharorion
- Pedoffilyddion a Throseddwy'r Rhyw Eraill
- Celu Pwy yw Pobl
- Plant a Phobl Ifanc
- Delio â Thystion a Dioddefwyr Troseddu
- Ymchwiliadau i Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol
- Deunydd o Ymchwiliadau y Rhoddyd y Gorau iddynt sydd heb ei Ddefnyddio na'i Ddarlledu

8.1 CYFLWYNIAD

Mae'r BBC yn gohebu ar droseddu ac ymddygiad gwrthgymdeithasol fel mater sydd er budd y cyhoedd. Pwrpas ein gohebu yw rhoi'r ffeithiau yn eu cyd-destun i gynulleidfaeoedd ac mae'n adlewyrchu ein hawl i ryddid mynegiant a hawl y gynulleidfa i gael gwybodaeth a syniadau¹.

Bydd y BBC hefyd yn dangos gwaith yr asiantaethau sy'n ymladd yn erbyn trosedd, yn edrych ar natur troseddoldeb, ac yn gohebu ar ei achosion a'i ganlyniadau.

Mae rhywfaint o'r allbwn hwn yn debygol o alw am ddefnyddio dulliau cynhyrchu sy'n cynnwys risgiau a rhaid i ni eu pwysu a'u mesur, a sicrhau ein bod yn gweithredu'n gymesur, fel ein bod yn cadw at safonau ymddygiad priodol, yn ystyried canlyniadau ein gweithredoedd ac yn osgoi llesteirio gwaith yr awdurdodau.

Mae'r allbwn hwn yn debygol hefyd o gynnwys cyfraniadau gan bobl sydd wedi gweithredu mewn ffordd droseddol neu wrthgymdeithasol, neu olygu dod i gysylltiad â nhw. Rhaid i ni sicrhau na fyddwn yn glamoreiddio, yn esgusodi nac yn cymell ymddygiad troseddol. Rhaid i ni geisio cydbwysu'r budd i'r cyhoedd² sydd mewn gohebu ar droseddu a pharch at breifatrwydd ac urddas y diodefwyr a'u teuluoedd. Dylem sicrhau nad yw ein gohebu'n dwysáu ofnau pobl am ddiodef o ganlyniad i droseddu os yw ystadegau'n awgrymu ei fod yn annhebygol iawn.

¹ Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 3: Trosedd, Anhrefn, Casineb a Chamdriniaeth ac 8: Preifatrwydd.

² Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

Rhaid peidio â chynnwys deunydd yn ein gwasanaethau sy'n debygol o gymell neu ysgogi pobl i gyflawni troseddau, neu o arwain at anhrefn. Bydd adegau pan fydd er budd i'r cyhoedd i ni gynnwys barn eithafol neu heriol. Ar yr achlysuron hynny, rhaid i ni ddarparu digon o wybodaeth am y cyd-destun a/neu ddigon o her i'r farn honno. Mae cyd-destun yn cynnwys pwrpas golygyddol yr allbwn. Ni ddylid cynnwys disgrifiadau neu arddangosiadau manwl o dechnegau troseddol a allai roi'r gallu i bobl weithredu'n anghyfreithlon oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros wneud hynny.

Mae'n bwysig bod cyfiawnhad golygyddol dros ymchwiliadau i droseddu neu ymddygiad gwrthgymdeithasol sy'n cynnwys twyllo a/neu ymyrryd, a'u bod yn gymesur â'r drwgweithredu y maent yn ceisio ei ddatgelu.

Rhaid i ni sicrhau nad yw deunydd sy'n cynnwys mynegiant o gasineb yn rhan o'n hallbwn oni bai fod cyfiawnhad golygyddol dros hynny.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.38)

8.2 ATGYFEIRIADAU GORFODOL

(Mae Atgyfeiriadau Gorfodol yn rhan o system rheoli golygyddol y BBC. Maent yn rhan hanfodol o'r broses i sicrhau cydymffurfiaeth a rhaid cadw atynt.)

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

8.2.1 Rhaid peidio â chynnwys deunydd yn ein gwasanaethau sy'n debygol o gymell neu ysgogi pobl i droseddu, neu o arwain at anhrefn. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i ddarlledu cynnwys sy'n creu risg o ysgogi troseddu neu anhrefn i sylw'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.1)

8.2.2 Wrth ymchwilio i weithgarwch troseddol, mae'n bosibl y byddwn am gofnodi trosedd penodol neu am gynllunio trosedd penodol. Lle gallai hynny godi cwestiynau ynghylch ein perthynas â'r troseddwr neu lle mae'n golygu bod yn dyst i weithgarwch troseddol difrifol, rhaid ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, ac i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.4)

8.2.3 Rhaid i unrhyw gynnig i gyfsweld troseddwr sy'n gweithredu yn y DU, neu y chwilir amdano yn y DU, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.14)

8.2.4 Rhaid i unrhyw gynnig i gyfsweld neu gysylltu â charcharor sydd ar ffo neu eraill y mae'r heddlu'n chwilio amdanynt gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.17)

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

8.2.5 Rhaid i unrhyw gynnig i dalu ffi neu i wneud taliad mewn nwyddau i droseddwr, cyn-droseddwr, eu teuluoedd neu eu cyd-droseddwr (yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol) am gyfweiliadau neu gyfraniadau eraill sy'n ymwneud â'u troseddau, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.19)

8.2.6 Rhaid i unrhyw gynnig i wneud taliadau i unrhyw un sydd, efallai, heb droseddu ond bod ei ymddygiad yn amlwg yn wrthgymdeithasol, am gyfweiliadau neu gyfraniadau eraill am ei ymddygiad, yn cynnwys taliad mewn nwyddau, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.20)

8.2.7 Rhaid i unrhyw gynnig i fynd i mewn i garchar yn y DU heb ganiatâd er mwyn cyfweld carcharor gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.21)

8.2.8 Rhaid i unrhyw gynnig i wneud enw pedoffilydd neu droseddwr rhyw arall a gollfarnwyd yn gyhoeddus, lle nad yw'r heddlu wedi trefnu i'w enw fod ar gael i'r cyhoedd, neu i ddarlledu lluniau ohono, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.26)

8.2.9 Rhaid i unrhyw gynnig i ganiatáu anhysbysrwydd i rywun sy'n ceisio efnid cyfraith y DU, lle mae ymchwiliad yn mynd ymlaen, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.30)

8.2.10 Rhaid i unrhyw gynnig i dalu tyst neu dyst dichonol mewn treial gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.36)

8.2.11 Rhaid i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol gymeradwyo unrhyw gynnig i gyflogi rhywun y mae'n hysbys bod ganddo gofnod troseddol neu gefndir mewn gweithgarwch anghyfreithlon i weithio ar un o ymchwiliadau'r BBC.

(Gweler 8.3.42)

8.2.12 Rhaid i unrhyw fwriad i ddarparu deunydd o ymchwiliad o unrhyw fath y rhoddwyd y gorau iddo i'r heddlu neu i unrhyw drydydd parti arall gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyfreithiol Golygyddol.

(Gweler 8.3.47)

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

Atgyfeiriadau Eraill

8.2.13 Rhaid i unrhyw gynnig, sydd er budd y cyhoedd, i recordio trydydd partïon yn gwneud niwed i anifeiliaid yn anghyfreithlon, at ddibenion casglu tystiolaeth neu i ddangos camwedd neu ymddygiad creulon, gwrthgymdeithasol neu ddadleuol, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu.

(Gweler 8.3.6)

8.2.14 Wrth ystyried a ddylid enwi plentyn neu berson ifanc sy'n destun Gorchymyn Ymddygiad Troseddol neu sy'n gysylltiedig ag achos llys, rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.13 a 8.3.32)

8.2.15 Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld troseddwr gweithredol neu rywun y mae'r heddlu'n chwilio amdano unrhyw le y tu allan i'r DU gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 8.3.18)

8.2.16 Rhaid i unrhyw gynnig i fynd i mewn i garchar mewn gwlad dramor heb ganiatâd er mwyn cyf-weld carcharor gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Os caiff ei gymeradwyo, dylid fel arfer hysbysu'r swyddfa ryngwladol berthnasol, ac ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.22)

8.2.17 Rhaid i unrhyw gynnig i wahodd carcharor i wneud galwad at ddibenion darlledu o ffôn cyhoeddus neu symudol mewn carchar neu i ddarlledu galwad oddi wrth garcharor a recordiwyd ymlaen llaw ac na ofynnwyd amdani, nas atgyfeiriwyd cyn ei recordio, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch, neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a gall yntau ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 8.3.23)

8.2.18 Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld tyst am ei dystiolaeth wedi i'r achos ddechrau yn y llys, gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 8.3.33)

8.2.19 Rhaid i unrhyw gynnig i gynnal ymchwiliad i drosedd neu ymddygiad gwrthgymdeithasol difrifol gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Fel arfer dylid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.39)

8.2.20 Rhaid i unrhyw gynnig i anfon rhywun i weithio fel cudd-weithredwr mewn ymchwiliad i drosedd neu ymddygiad gwrthgymdeithasol difrifol gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 8.3.40)

8.2.21 Rhaid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol ynghylch ceisiadau am swydd gan guddweithredwyr sy'n gweithio ar ymchwiliadau'r BBC.

(Gweler 8.3.43)

8.2.22 Cyn dechrau ymchwiliadau i droseddu difrifol sy'n cynnwys gwyliadwriaeth neu recordio cudd ac/neu gysylltu â phobl sydd dan amheuaeth o gyflawni gweithredoedd terfysgol, gweithredoedd troseddol neu eithafol difrifol neu grwpiau treisgar, rhaid ymgynghori â Thîm Risg Uchel BBC Safety. Rhaid hefyd ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler 8.3.44)

8.3 CANLLAWIAU

Gohebu ar Droseddu

Deunydd sy'n Debygol o Gymell neu Ysgogi Troseddu

8.3.1 Rhaid peidio â chynnwys deunydd yn ein gwasanaethau sy'n debygol o annog neu ysgogi pobl i droseddu, neu o arwain at anhrefn. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i ddarlledu cynnwys sy'n creu risg o ysgogi troseddu neu anhrefn i sylw'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

Gallai hyn gynnwys:

- cynnwys sydd, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, gyfystyr â galwad i weithredu'n droseddol neu anhrefn
- cynnwys sy'n symbylu neu'n annog ymwneud â therfysgaeth neu fathau eraill o anhrefn neu weithgarwch troseddol
- mynegi casineb sy'n debygol o gymell gweithgarwch troseddol neu o arwain at anhrefn.

Bydd adegau pan fydd budd i'r cyhoedd³ mewn cynnwys safbwyntiau eithafol neu heriol, yn enwedig mewn allbwn newyddion a materion cyfoes. Wrth ystyried a yw allbwn o'r fath yn 'debygol' o gymell neu ysgogi troseddu neu anhrefn, mae'r ffactorau perthnasol yn cynnwys:

- a yw'r allbwn yn cynnwys galwadau uniongyrchol neu anuniongyrchol i weithredu
- a oes cyd-destun a/neu her ddigonol i'r safbwyntiau hynny
- pwrpas golygyddol yr allbwn.

³ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.1)

- natur yr ymddygiad sy'n cael ei ysgogi a pha mor ddifrifol ydyw
- statws neu safle unrhyw un sy'n ymddangos yn yr allbwn
- a yw'r allbwn wedi'i amserlennu i'w ddarlledu cyn y trothwy neu pan fydd plant a phobl ifanc yn debygol o fod yn y gynulleidfa
- a oes ystyriaethau pwysig o ran rhyddid barn sy'n cyfiawnhau'r darlledu.

8.3.2 Mewn achosion lle mae'r posibilrwydd o dor-cyfraith neu anufudd-dod sifil yn rhan o stori newyddion gyfredol neu ddadl ar bolisi cyhoeddus, rhaid i olygyddion ystyried eu cyfrifoldeb i adlewyrchu'r ddadl neu'r digwyddiadau'n llawn ac yn gywir a'u rhwymedigaeth i beidio â darlledu deunydd sy'n debygol o gymell neu ysgogi trosedd. Bydd y cyd-destun ac eglurhad yn hollbwysig.

Fel arfer ni fydd recordio a darlledu gweithgarwch troseddol yn gyfystyr â chymell neu ysgogi, oni bai ei fod yn datgelu manylion y gellir eu hefelychu. Fodd bynnag, dylem gymryd gofal i sicrhau na fydd gweithredoedd troseddol yn cael eu hesgusodi neu eu glamoreiddio.

Dylid herio galwadau uniongyrchol ar gynulleidfaoedd i gyflawni gweithredoedd troseddol, neu bryfocio i'r diben hwnnw.

Ni ddylid portreadu gweithgareddau anghyfreithlon fel defnyddio cyffuriau fel pe baent yn ddeniadol neu heb broblemau. Gall fod yn briodol adlewyrchu canlyniadau negyddol gweithgareddau o'r fath, ar ben y ffaith eu bod yn anghyfreithlon.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.41-5.3.44)

Mynegi Casineb

8.3.3 Rhaid i ni sicrhau na fydd deunydd sy'n cynnwys mynegiant o gasineb yn rhan o'n hallbwn oni bai fod y cyd-destun yn cyfiawnhau hynny. Gall darlledu mynegiant o gasineb fod yn drosedd os oes bwriad neu debygolrwydd y bydd yn ysgogi casineb sy'n gysylltiedig â hil, cred neu ddiffyg cred grefyddol neu gyfeiriadedd rhywiol.

Mae mwy o gyngor ar gael gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni. Mae'n bosibl y bydd y sefyllfa'n wahanol yn yr Alban ac mae cyngor ar gael gan y Cyfarwyddwr Cyfreithiol, yr Alban.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.38 ac Adran 4 Didueddrwydd: 4.3.14)

Bod yn Dyst i Weithgarwch Anghyfreithlon a'i Ddisgrifio

8.3.4 **Wrth ymchwilio i weithgarwch troseddol, mae'n bosibl y byddwn am gofnodi trosedd penodol neu gynllunio trosedd penodol. Lle gallai hynny godi cwestiynau ynghylch ein perthynas â'r troseddwr neu lle mae'n golygu bod yn dyst i weithgarwch troseddol difrifol, rhaid ei atgyfeirio i ffigur golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, ac i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.** Ni roddir cymeradwyaeth i fod yn bresennol pan gyflwynir

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

gweithgarwch anghyfreithlon difrifol neu i'w recordio oni bai fod budd clir i'r cyhoedd yn hynny⁴. Hyd yn oed wedyn, rhaid i ni osgoi:

- glamoreiddio neu esgusodi ymddygiad troseddol
- cymell neu ysgogi ymddygiad na fyddai wedi digwydd fel arall
- cyfarwyddo'r gweithgarwch mewn unrhyw ffordd.

Gellir erlyn unrhyw un sy'n cyfaddef i weithred anghyfreithlon neu sy'n cyflawni gweithred o'r fath. Gall yr heddlu gael ein nodiadau ymchwil, dyddiaduron, negeseuon e-bost, gohebiaeth electronig a gwaith papur arall yn ogystal â brysluniau na chawsant eu darlledu drwy gael gorchymyn llys. Mae'n bosibl hefyd y bydd yn rhaid datgelu'r deunydd hwn fel tystiolaeth i lys, tribiwnlys neu gwest. Dylid cymryd gofal i sicrhau bod hunaniaeth ffynonellau cyfrinachol yn cael ei diogelu ac nad yw'n ymddangos mewn unrhyw nodiadau a all ddod yn destun gorchymyn llys.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.30, Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.29-13.3.35, Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.39-8.3.46, ac Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.9-11.3.11)

8.3.5 Fel arfer ni ddylem ddangos na disgrifio technegau troseddol, oherwydd y perygl o'u hefelychu. Hyd yn oed pan fydd gennym gyfiawnhad golygyddol dros ddangos y deunydd hwn, dylem osgoi datgelu manylion a all roi'r gallu i gyflawni gweithgarwch anghyfreithlon neu ffyrdd i'w wneud yn fwy effeithiol.

8.3.6 Ar adegau, efallai y bydd cyfiawnhad ar sail budd y cyhoedd⁵ dros recordio trydydd partïon yn peri niwed i anifeiliaid yn anghyfreithlon, at ddibenion casglu tystiolaeth neu i ddangos camwedd neu ymddygiad creulon, gwrthgymdeithasol neu ddadleuol. Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i wneud hynny i ffigur golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu..

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.3.31)

Effaith ar Ddiodefwr

8.3.7 Pan fyddwn yn cyf-weld y rheini sy'n gyfrifol am droseddu/ymddygiad gwrthgymdeithasol neu'n ail-greu/dramateiddio digwyddiadau o'r gorffennol, gall hynny beri gofid i ddiodefwr a/neu eu perthnasau. Hyd y gellir gwneud hynny'n ymarferol, dylem gysylltu â diodefwr sy'n parhau'n fyw, a/neu berthnasau agos yr ymadawedig a rhoi gwybod iddynt am ein cynlluniau. Hyd yn oed os bydd angen defnyddio canolwr, fel yr heddlu neu'r gwasanaethau cymdeithasol, ein cyfrifoldeb ni yw gwirio bod y diodefwr a/neu berthnasau agos wedi'u hysbysu ac wedi cael y manylion sydd eu hangen i gysylltu â ni.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.46)

⁴ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

⁵ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

8.3.8 Wrth adrodd y ffeithiau am droseddwyr, gall hynny gynnwys disgrifio eu hamgylchiadau teuluol, ond dylem osgoi achosi gofid di-alw-amdano i'r teuluoedd hyn. Ni ddylem awgrymu ychwaith eu bod yn euog drwy gysylltiad heb dystiolaeth.

8.3.9 Wrth ohebu ar droseddau hanesyddol, dylid ystyried y posibilrwydd bod rhai o'r rheini sy'n gysylltiedig - troseddwyr, rhai dan amheuaeth, tystion, perthnasau neu ddiodefwr - wedi newid eu henwau neu eu cyfeiriadau er mwyn ailddechrau byw. Os yw hyn wedi digwydd, dylem ystyried yn ofalus iawn y graddau y byddwn yn dangos pwy ydynt ac ymhle y maent.

8.3.10 Dylem ystyried yr effaith bosibl y gallai ein gohebu ar droseddu ei chael ar ein cynulleidfaoedd. Rhaid i ni ofalu na fyddwn yn dwysáu ofnau pobl am ddiodefwr o ganlyniad i droseddu os yw ystadegau'n awgrymu ei fod yn annhebygol iawn.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Gohebu ar Ystadegau)

Ail-greu

8.3.11 Gall rhaglenni newyddion ohebu ar ymarferiadau ail-greu troseddau sydd wedi'u llwyfannu gan yr heddlu i gasglu tystiolaeth. Ni ddylent gomisiynu ymarferiadau ail-greu troseddau eu hunain fel arfer heblaw rhai i'w dangos ar derfyn treial neu i ohebu ar achosion hanesyddol. Nid yw dychwelyd i leoliad trosedd a/neu gyf-weld diodefwr neu dyst yn gyfystyr ag ymarferiad ail-greu trosedd.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.3.24)

Gohebu ar Ymchwiliadau'r Heddlu ac Ymchwiliadau Rheoleiddiol

8.3.12 Rhaid meddwl yn ofalus yn nyddiau cynnar ymchwiliadau troseddol neu reoleiddiol a oes cyfiawnhad dros enwi rhywun o dan amheuaeth sy'n destun ymchwiliad cyn bod cyhuddiadau – neu'r hyn sy'n cyfateb iddynt – yn cael eu dwyn. Dylid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r tîm Polisi Golygyddol fel arfer.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.1)

Gohebu o Lysoedd ac Ymdrin â Threialon

8.3.13 Mae cyfyngiadau ar ohebu yng nghyswllt gwrandawriadau rhagarweiniol mewn llysoedd ynadon ac yn Llys y Goron yng Nghymru a Lloegr. Felly dim ond manylion sylfaenol y gellir gohebu arnynt fel arfer. Mae cyfyngiadau ar ohebu yng nghyswllt pob achos mewn Llysoedd leuenctid er mwyn diogelu hunaniaeth unrhyw rai dan 18 oed sy'n gysylltiedig. Rhaid i ni beidio ag enwi unrhyw blentyn sy'n destun achos cyfredol mewn achosion cyfraith teulu (sy'n cynnwys achosion gofal, er enghraifft). Gall llysoedd wneud gorchmynion hefyd i gyfyngu ar yr hyn y gellir adrodd yn ei gylch mewn achos penodol. Mae angen bod yn arbennig o ofalus i osgoi dweud pwy yw'r diodefwr mewn erlyniadau am gam-drin rhywiol o fewn y teulu.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.31)

Rhaid i adroddiadau am achosion llys fod yn deg ac yn gywir. Gellir cael annhegwch os byddwn yn methu â gohebu ar ddadleuon yr erlyniad a'r amddiffyniad. Ar ôl dechrau

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

gohebu ar achos llys, mae'n rhaid i ni adrodd ar y rheithfarn. Os ydym yn gallu ac yn dymuno rhoi sylw i dreial yn fyw ar y cyfryngau cymdeithasol mae'n rhaid i ni adrodd ar achos yr erlyniad ac ar achos yr amddiffyniad yn gyson neu adrodd ar y rheithfarn yn unig. Mae cyngor ar gael gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Wrth ystyried a ddylid enwi plentyn neu berson ifanc sy'n destun Gorchymyn Ymddygiad Troseddol neu sy'n gysylltiedig ag achos llys, rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni. Mae'n bosibl y bydd y sefyllfa'n wahanol yn yr Alban ac mae cyngor ar gael gan y Cyfarwyddwr Cyfreithiol, yr Alban.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.24 ac Adran 18 Y Gyfraith: 18.4.3)

Delio â Throseddwr a Chyflawnwyr Ymddygiad Gwrthgymdeithasol

Cyfweliadau

8.3.14 **Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld troseddwr sy'n gweithredu yn y DU, neu y chwilir amdano yn y DU, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.** Ni ddylid mynd ymlaen â chyfweliadau oni bai fod cyfiawnhad golygyddol drostynt, er enghraifft, i gael dealltwriaeth neu wybodaeth bwysig.

8.3.15 Wrth gyf-weld troseddwr, rhaid cymryd gofal i leihau gymaint â phosibl ar y gofid y gall hyn ei achosi i ddiodefwr y trosedd neu eu perthnasau.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Drosedd ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.7-8.3.9 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.42)

8.3.16 Wrth gyf-weld troseddwr sy'n weithredol neu wedi cael collfarn, rhaid peidio â glamoreiddio drwgweithredu, dathlu herio'r broses farnwrol neu ddatgelu manylion a fyddai'n rhoi'r gallu i efelychu trosedd.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Drosedd ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.4-8.3.6)

8.3.17 Gall cysylltu â charcharorion sydd ar ffo neu bobl y mae'r heddlu'n chwilio amdanynt fod yn drosedd.. **Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld neu gysylltu â phobl o'r fath gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.**

8.3.18 Mewn gwledydd o gwmpas y byd, mae gwahanol ddiffiniadau o droseddau a throseddwr. Mewn rhai gwledydd, er enghraifft, mae ymgyrchwyr a gwrthwynebwyr gwleidyddol yn cael eu diffinio'n droseddwr, ond gall cyfweliadau â nhw fod yn bwysig o ran cyfleu dealltwriaeth lawn o ddigwyddiadau. Mewn gwledydd eraill, dylem gymhwyso'r un egwyddorion ag yn y DU. **Rhaid i unrhyw gynnig i gyf-weld troseddwr gweithredol neu rywun y mae'r heddlu'n chwilio amdano unrhyw le y tu allan i'r DU gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.**

Taliadau

8.3.19 Fel arfer ni fydd y BBC yn gwneud taliadau, yn addo gwneud taliadau nac yn gwneud taliadau mewn nwyddau, boed yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol (drwy drefnwyr neu

ganolwyr, er enghraifft), i droseddwy, neu i gyn-droseddwy, sy'n gwneud dim ond siarad am eu troseddau. Yn gyffredinol, dylid cymhwyso'r un egwyddor at deuluoedd neu berthnasau i droseddwy neu gyn-droseddwy. Pwrpas hyn yw diogelu ein henw da a hygredd ein ffynonellau a'r bobl rydym yn eu cyf-weld, yn ogystal â pharchu teimladau dioddefwyr troseddu.

Rhaid i unrhyw gynig i dalu ffi i droseddwy, cyn-droseddwy, eu teuluoedd neu eu cyd-droseddwy (yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol) am gyfweiliadau neu gyfraniadau eraill sy'n ymwneud â'u troseddau, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Ni ddylid talu ffi oni bai fod budd clir i'r cyhoedd yn y cyfraniad⁶ ac na fyddai modd ei gael fel arall.

Gall fod yn briodol gwneud ad-daliad am wariant neu enillion a gollwyd wrth wneud cyfraniad. Mae'n bwysig nodi nad oes bwriad i hyn lesteirio adsefydlu troseddwy neu atal talu i bobl a gafodd gollfarn am droseddu sy'n gwneud cyfraniad nad yw'n ymwneud â'u troseddu.

8.3.20 Yn achos pobl nad ydynt, efallai, wedi cyflawni trosedd ond bod eu hymddygiad yn amlwg yn wrthgyrthasol, rhaid peidio â thalu ffi iddynt neu daliad mewn nwyddau fel arfer am gyfweiliadau neu gyfraniadau eraill am eu hymddygiad. **Rhaid i unrhyw gynig i wneud taliadau o'r fath, yn cynnwys taliadau mewn nwyddau, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

Cyf-weld Carcharorion

8.3.21 Cyn ymweld â charchar yn y DU a chynnal cyfweiliad â charcharor i'w ddarlledu, dylai cynhyrchwyr cynnwys ofyn am ganiatâd fel arfer gan awdurdodau carchardai'r DU. **Rhaid i unrhyw gynig i fynd i mewn i garchar yn y DU heb ganiatâd er mwyn cyf-weld carcharor gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

8.3.22 Cyn ymweld â charchar mewn gwlad dramor a chynnal cyfweiliad â charcharor i'w ddarlledu, dylem ofyn am ganiatâd fel arfer gan awdurdodau'r carchardai. **Rhaid i unrhyw gynig i fynd i mewn i garchar mewn gwlad dramor heb ganiatâd er mwyn cyf-weld carcharor gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Os caiff ei gymeradwyo, dylid fel arfer hysbysu'r swyddfa ryngwladol berthnasol, ac ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.**

8.3.23 Mae'n bosibl y bydd hawl gan garcharorion i ddefnyddio ffonau cyhoeddus a ffonau symudol, er y gall rheolau'r carchar gyfyngu ar y defnydd ohonynt. Ni fyddem fel arfer yn darlledu galwadau ffôn byw oddi wrth garcharorion heb wneud atgyfeiriad ymlaen llaw oni bai bod cyfiawnhad golygyddol cryf dros wneud hynny. **Rhaid i'r cynigion canlynol am gyfweiliadau dros y ffôn gael eu hatgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a all ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol::**

- **gwahodd carcharor i wneud galwad at ddibenion darlledu o ffôn cyhoeddus neu ffôn symudol mewn carchar**

⁶ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

- **darlledu galwad na ofynnwyd amdani a recordiwyd ymlaen llaw oddi wrth garcharor na chafodd ei hatgyfeirio cyn ei recordio.**

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.1-6.3.2)

8.3.24 Yn achos carcharorion a gafwyd yn euog o droseddau difrifol, yn enwedig troseddau treisgar, rhaid i gynhyrchwyr ystyried sut y gallant achosi cyn lleied â phosibl o ofid i'r dioddefwr neu i deulu'r dioddefwr.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddau ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.7-8.3.9 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.43)

Pedoffilyddion a Throseddwyr Rhyw Eraill

8.3.25 Pan fydd pedoffilyddion a throseddwyr rhyw eraill wedi cael eu rhyddhau yn ôl i'r gymuned, gellir cael sensitifrwydd i hyn yn lleol. Dylem ohebu ar faterion o'r fath os oes budd i'r cyhoedd⁷ gan geisio osgoi'r canlyniadau posibl a ganlyn:

- ysgogi neu hwyluso gweithredu gan vigilantes
- cam-adnabod
- cymell y troseddwr i fynd o'r golwg fel nad yw'n cael ei oruchwylio a lle mae'n fwy tebygol o lawer o aildroseddau
- effaith negyddol ar y dioddefwyr a'u teuluoedd, neu ar deulu'r troseddwr
- tresmasu ar breifatrwydd y troseddwr heb gyfiawnhad.

8.3.26 Fel arfer ni fydd y BBC yn ystyried darlledu enwau neu luniau o bedoffilyddion neu droseddwyr rhyw sydd wedi cwblhau eu dedfryd a'u rhyddhau o'r carchar oni bai fod yr heddlu wedi cyhoeddi'r manylion hyn. Nid yw'r ffaith eu bod wedi'u cyhoeddi gan gyfryngau eraill yn gyfiawnhad digonol ar ei ben ei hun. **Rhaid i unrhyw gynnig i wneud enw pedoffilydd neu droseddwr rhyw arall a gollfarnwyd yn gyhoeddus, lle nad yw'r heddlu wedi trefnu i'w enw fod ar gael i'r cyhoedd, neu i ddarlledu lluniau ohono, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.**

8.3.27 Wrth ohebu ar bedoffilyddion a throseddwyr rhyw eraill neu wrth ddatgelu pedoffilyddion neu droseddwyr rhyw dichonol, bydd yn rhesymol fel arfer enwi'r dref neu'r ddinas lle maent yn byw. Er hynny, dylem osgoi rhoi gwybodaeth a allai ddangos eu hunion leoliad fel arfer. Dylem hefyd ystyried ymgynghori â'r heddlu perthnasol os ydym yn bwriadu datgelu eu lleoliad neu ddangos llun, i alluogi'r heddlu i ddelio â materion rheoli mewn perthynas â'r dioddefwr, teulu'r dioddefwr, y troseddwr a theulu'r troseddwr.

8.3.28 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol cryf dros gyfweld pedoffilyddion neu droseddwyr rhyw eraill. Dylid cymryd gofal i leihau gymaint â phosibl ar y gofid dichonol y gallai cyfweliad ei achosi i ddiodefwyr neu i deuluoedd diodefwyr. Dylai unrhyw gynnig i gyfweld pedoffilydd neu droseddwr rhyw arall a gafwyd yn euog o droseddau difrifol, yn y carchar neu ar ôl ei ryddhau o'r carchar, gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn

⁷ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai ymgynghori fel arfer â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.7 ac Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.41-7.3.42)

Celu Pwy yw Pobl

8.3.29 Pan fydd rhywun yn ein hallbwn yn gysylltiedig ag ymddygiad troseddol neu wrthgymdeithasol, bydd y BBC yn datgelu pwy ydyw fel arfer. Er hynny, gellir cael amgylchiadau pan fydd yn dderbyniol celu hunaniaethau. Mae'r rhain yn cynnwys:

- rhesymau cyfreithiol, fel y posibilrwydd o ddirmyg llys neu ddifenwi
- diogelu ffynhonnell neu ffynonellau
- rhesymau diogelwch, yn y DU neu mewn gwledydd tramor
- sefyllfa lle byddai'r canlyniadau i gyhoeddi pwy ydyw yn anghymesur â'r drwgweithredu
- lle'r ydym yn datgelu arferion gwrthgymdeithasol neu droseddol ond bod yr unigolion sy'n gysylltiedig yn enghraifft o'r ymddygiad yn unig, er enghraifft wrth ymgymryd â ffilmio cudd ar gyfer ymchwil defnyddwyr neu gymdeithasol
- lle'r ydym yn datgelu arferion gwrthgymdeithasol neu droseddol ond nad yw'r unigolion sy'n gysylltiedig yn ddigon beius neu atebol am eu gweithredoedd
- lle mae'n amlwg bod y cyfraniad er budd y cyhoedd o ran y mewnwelediad y mae'n ei roi a lle na ellid ei gael heb gelu hunaniaeth y cyfrannwr
- lle mae'r cynnwys yn cael ei aildefnyddio a'r ffaith bod amser wedi mynd heibio yn golygu y byddai'n anghymesur ei enwi eto.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.30)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ailddefnyddio Cynnwys Ffeithiol sy'n Dangos Ymddygiad Anghyfreithlon neu Wrthgymdeithasol)

8.3.30 Rhaid i unrhyw gynig i ganiatáu anhysbysrwydd i rywun sy'n ceisio efnadu cyfraith y DU, lle mae ymchwiliad yn mynd ymlaen, gael ei atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Dylid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni fel arfer.

Plant a Phobl Ifanc

8.3.31 Bydd angen cyfiawnhad golygyddol cryf dros ddarlledu deunydd sy'n ymwneud â hunaniaeth unrhyw un o dan 18 oed sy'n gysylltiedig fel diffynnydd dichonol mewn achos llys cyn dechrau'r achos. Mae'n bosibl hefyd y bydd cyfyngiadau cyfreithiol wedi i'r achos ddechrau. Lle mae achos llys wedi dechrau, rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

8.3.32 Wrth ystyried a ddylid enwi rhai dan 18 oed sy'n gysylltiedig ag ymddygiad gwrthgymdeithasol neu droseddol, dylem fantoli'r canlyniadau i'w henwi, eu hoed, a difrifoldeb eu hymddygiad yn erbyn y budd i'r cyhoedd⁸ o'u henwi a'n rhyddid mynegiant. Fodd bynnag, ni ddylem enwi rhai dan 18 oed fel arfer wrth roi sylw i ymddygiad o'r fath i ddangos enghraifft o arfer a dim byd arall.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr: 9.3.24)

Wrth ystyried a ddylid enwi plentyn neu berson ifanc sy'n destun Gorchymyn Ymddygiad Troseddol neu sy'n gysylltiedig ag achos llys, rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Delio â Thystion a Dioddefwyr Troseddu

Cyfweliadau

8.3.33 Rhaid i unrhyw gynig i gyf-weld tyst am ei dystiolaeth wedi i'r achos llys ddechrau, gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r tîm Polisi Golygyddol.

Rhaid i ni fod yn ofalus iawn ynghylch ein cyfweliadau â thystion, yn y DU ac mewn gwledydd tramor, i sicrhau na fyddwn yn ymyrryd â'r broses gyfreithiol. Wrth gynnal cyfweliadau newyddion â phobl sydd wedi bod yn dyst i drosedd yn ddiweddar, dylem fod yn ymwybodol o'r posibilrwydd o ddirmyg llys os yw achos llys wedi dechrau neu ar fin dechrau. Drwy gyf-weld tyst, gellid ystyried ein bod yn ei hyfforddi cyn iddo ymddangos yn y llys. Mae perygl y byddwn yn rhoi gwybodaeth iddo nad oedd ganddo eisoes a pherygl y bydd y llys yn mynnu ein bod yn dangos unrhyw ddeunydd rydym wedi'i gasglu. Sylwer bod tystion yn gallu cynnwys diffynyddion a dioddefwyr. Fel arfer ni ddylid cyfweld tystion am eu dystiolaeth wedi i'r achos ddechrau a nes bydd y rheithfarn wedi'i rhoi. Weithiau mae tystion yn honni bod newyddiadurwr wedi'u hyfforddi. Er mwyn ein hamddiffyn ein hunain rhag unrhyw gyhuddiad annheg, ac ar ôl rhoi gwybod i'r rhai a gyfwelir, dylem gofnodi a chadw'r holl ddeunydd.

Taliadau

8.3.34 Rhaid peidio â thalu neu addo talu tystion, neu unrhyw un y mae'n rhesymol disgwyl iddo gael ei alw'n dyst yn ystod achos troseddol sydd wedi dechrau, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol (er enghraifft, drwy drefnwyr neu ganolwyr), am eu stori. Ni ddylid gwneud nac awgrymu gwneud unrhyw daliad yn ddibynnol ar ganlyniad y treial. Dim ond am wariant gwirioneddol neu am enillion a gollwyd wrth raid wrth wneud cyfraniad y gellir rhoi ad-daliad.

8.3.35 Ni ddylid talu pobl y mae'n rhesymol disgwyl iddynt fod yn dyst lle mae achos troseddol yn debygol neu'n rhagweladwy am eu stori oni bai fod budd clir i'r cyhoedd⁹, fel hynny sydd mewn ymchwil i droseddu neu ddrwgweithredu difrifol, a bod angen gwneud taliad i gael y wybodaeth. Lle gwneir taliad o'r fath, bydd yn briodol datgelu'r taliad i'r amddiffyniad a'r erlyniad os bydd y person yn dyst mewn unrhyw dreial sy'n dilyn.

⁸ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

⁹ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

8.3.36 Rhaid atgyfeirio unrhyw gynnig i dalu tyst neu dyst dichonol mewn treial i sylw'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

Celu Hunaniaeth Tystion a Dioddefwyr Troseddu

8.3.37 Gellir bod rhesymau cyfreithiol dros beidio â rhoi gwybod pwy yw pobl sy'n rhan o dreial. Os yw'n angenrheidiol diogelu hunaniaeth dioddefwyr troseddu a thystion, bydd anhysbysrwydd fel arfer yn golygu peidio â rhoi eu henw, eu cyfeiriad, ffotograffau ohonynt, neu unrhyw awgrym arall am eu hunaniaeth.

Dylem gymryd gofal hefyd i beidio â datgelu'n anuniongyrchol pwy yw pobl drwy 'ddod â'r darnau at ei gilydd'. Bydd hyn yn digwydd pan fydd adroddiadau ar wahân, a allai fod mewn gwahanol gyfryngau, yn rhoi gwahanol fanylion am achos a fyddai, o'u rhoi at ei gilydd, yn gallu dangos hunaniaeth y person sy'n gysylltiedig. Bydd y perygl hwn ar ei fwyaf wrth ohebu ar droseddu rhywiol o fewn teulu. Er enghraifft, dylem gymryd gofal i beidio â chyfeirio at losgach lle byddai rhywun yn gallu cael ei enwi'n ddiodesdwr. Mewn achosion o'r fath, dylid galw llosgach yn 'drosedd rhywiol difrifol'.

(Gweler Adran 6 Tegwch â Chyfranwyr a Chydsyniad: 6.3.26-6.3.30 ac Adran 18 Y Gyfraith: 18.4.2)

Plant a Phobl Ifanc sy'n Ddiodesdwr neu'n Dystion i Droseddu

8.3.38 Rhaid i ni gymryd gofal wrth ddelio ag unrhyw un o dan 18 oed sy'n gysylltiedig fel tyst neu ddiodesdwr, wrth ohebu ar ymchwiliad i drosedd honedig yn y DU. Rhaid i ni farnu ynghylch y graddau y mae'n agored i niwed cyn datgelu ei enw, cyfeiriad, ysgol neu sefydliad addysgol arall, sut mae'n cael ei adnabod ar y cyfryngau cymdeithasol, ble mae'n gweithio, neu unrhyw lun llonydd neu symudol ohono.

(Gweler Adran 9 Plant a Phobl Ifanc fel Cyfranwyr)

Os bydd achos troseddol yn dilyn, mae'n debygol y bydd cyfyngiadau cyfreithiol ar gyhoeddi gwybodaeth sy'n arwain at adnabod rhywun o dan 18 oed sy'n dyst neu'n ddiodesdwr. Gellir cael rhagor o wybodaeth gan y tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni. Mae ystyriaethau cyfreithiol ar wahân yn yr Alban. Mae cyngor ar gael gan y Cyfarwyddwr Cyfreithiol, yr Alban.

Ymchwiliadau i Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol

8.3.39 Mae ymchwiliadau yn ffordd bwysig o ddatgelu materion sydd o fudd sylweddol i'r cyhoedd¹⁰, ond rhaid cael cyfiawnhad golygyddol drostynt.

Rhaid i unrhyw gynnig i gynnal ymchwiliad i drosedd neu ymddygiad gwrthgymdeithasol difrifol gael ei atgyfeirio i ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu. Fel arfer dylid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

¹⁰ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd.

8.3.40 Rhaid i unrhyw gynnig i anfon rhywun i weithio fel cudd-weithredwr mewn ymchwiliad i droseddu neu ymddygiad gwrthgymdeithasol difrifol gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

8.3.41 Arfer da cyn comisiynu ymchwiliad a chyn gofyn am gymeradwyaeth olygyddol a chyngor cyfreithiol fydd ystyried y cwestiynau canlynol:

- beth yw'r cyfiawnhad dros arfer twyll, cudd-weithredu neu recordio cudd i gasglu rhagor o dystiolaeth?
- ai hon yw'r unig ffordd ymlaen?
- pa dystiolaeth prima facie sydd ar gael eisoes?
- beth yw cefndir a chymhelliant unrhyw ffynonellau?
- a oes unrhyw ffynonellau sy'n gyfrinachol ac a oes modd cadw eu cyfrinachedd?
- beth fyddai canlyniadau posibl ein gweithredoedd?

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.1 a 7.3.10-7.3.16 ac Adran 8 Gohebu ar Droseddu ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol: 8.3.4-8.3.6)

8.3.42 Rhaid i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol gymeradwyo unrhyw gynnig i gyflogi rhywun y mae'n hysbys bod ganddo gofnod troseddol neu gefndir o weithgarwch anghyfreithlon i weithio ar un o ymchwiliadau'r BBC. Mae hyn yn cynnwys aelodau golygyddol o'r tîm cynhyrchu a chudd-weithredwyr.

8.3.43 Rhaid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol ynghylch ceisiadau am swydd gan gudd-weithredwyr sy'n gweithio ar ymchwiliadau'r BBC. Fel arfer, ni ddylid cynnwys ond y lleiaf sydd ei hangen o wybodaeth anwir mewn cais am swydd.

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ymchwiliadau)

8.3.44 Cyn dechrau ymchwiliadau i droseddu difrifol sy'n cynnwys gwyliadwriaeth neu recordio cudd ac/neu gysylltu â phobl sydd dan amheuaeth o gyflawni gweithredoedd terfysgol, gweithredoedd troseddol neu eithafol difrifol neu grwpiau treisgar, rhaid ymgynghori â Thîm Risg Uchel BBC Safety. Rhaid hefyd ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol a'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.

(Gweler Adran 11 Rhyfel, Terfysgaeth ac Argyfyngau: 11.3.22)

8.3.45 Yn ystod yr ymchwiliad, rhaid dal sylw'n gyson ar y dulliau a ddefnyddir (yn cynnwys unrhyw recordio cudd, cudd-weithredu neu fath arall o dwyllo) i sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol a bod cyfiawnhad drostynt.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.3.10-7.3.16)

8.3.46 Os bydd ymchwiliad yn llwyddiannus, mae'n bosibl y bydd rhan i'w chwarae gan y BBC ymhell ar ôl y darllediad gwreiddiol. Efallai y bydd yr heddlu neu'r awdurdodau erlyn am gyf-weld aelodau o dîm yr ymchwiliad, yn cynnwys cudd-weithredwyr, am ein dulliau a'n

ADRAN 8: GOHEBU AR DROSEDDU AC YMDDYGIAD GWRTHGYMDEITHASOL

canfyddiadau. Gellir galw aelodau o'r tîm i fod yn dystion dros yr erlyniad. Mae'n bwysig sicrhau y bydd ein cyfiawnhad golygyddol a'r dulliau a ddefnyddiwyd yn ystod yr ymchwiliad yn dal eu harchwilio.

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.29-13.3.35)

(Gweler y Cyfarwyddyd ar-lein: Ymchwiliadau)

Deunydd o Ymchwiliadau y Rhoddwyd y Gorau iddynt sydd heb ei Ddefnyddio na'i Ddarlledu

8.3.47 Weithiau bydd amgylchiadau'n codi lle mae honiadau neu dystiolaeth o ymddygiad anghyfreithlon yn cael eu darganfod yn ystod ymchwiliad sydd ddim yn cael eu darlledu. Fel arfer dylai rheolwyr golygyddol ystyried a ddylid trefnu i ddeunydd sy'n awgrymu tor-cyfraith difrifol fod ar gael i'r heddlu neu unrhyw awdurdod priodol arall. Rhaid ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol. Ni ddylem fyth gytuno i roi mynediad i ddeunydd sydd heb gael ei ddefnyddio os yw'r deunydd hwnnw'n cynnwys gwybodaeth sy'n dangos pwy yw ffynhonnell gyfrinachol. **Rhaid i unrhyw fwriad i ddarparu deunydd o unrhyw fath i'r heddlu neu i unrhyw drydydd parti arall mewn amgylchiadau o'r fath gael ei atgyfeiro i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol ac i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni.**

(Gweler Adran 13 Ailddefnyddio, Ailfersiynu ac Argaeledd Parhaol: 13.3.31-13.3.35)